

Verkställigheten av hemlig avlyssning vid Polismyndigheten (region Öst)

1. BAKGRUND

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat Åklagarkammaren i Linköpings hantering av hemliga tvångsmedel. Vid granskningen fick nämnden del av uppgifter i Polismyndighetens avlyssningssystem som tyder på att hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation (hemlig avlyssning) verkställts i två fall även efter tillståndstidens slut. Med anledning av detta uttalade nämnden att den avsåg att ta upp Polismyndighetens hantering till utredning i ett särskilt ärende.¹

2. RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Bestämmelser om hemliga tvångsmedel, såsom t.ex. hemlig avlyssning, finns framförallt i 27 kap. rättegångsbalken (RB).²

Hemlig avlyssning innebär att meddelanden, som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress, i hemlighet avlyssnas eller tas upp genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet i meddelandet (27 kap. 18 § första stycket RB).

Beslut om hemlig avlyssning meddelas av rätten efter framställning av åklagaren (27 kap. 21 § första stycket RB).³

Ett tillstånd till hemlig avlyssning får inte bestämmas längre än nödvändigt och får, när det gäller tid som infaller efter beslutet, inte överstiga en månad

¹ Nämndens uttalande den 25 januari 2017 ”Hanteringen av hemliga tvångsmedel vid Åklagarkammaren i Linköping” (dnr 112-2016).

² De rättsliga utgångspunkterna utgår från rättegångsbalkens bestämmelser per den 1 januari 2015. Innehållet i de för uttalandet aktuella bestämmelserna har dock inte ändrats i materiellt hänseende i förhållande till vad som gällde vid tidpunkten för tvångsmedelsanvändningen i de ärenden som är föremål för denna granskning.

³ Sedan den 1 januari 2015 har dock åklagaren möjlighet att under vissa förutsättningar meddela tillstånd till hemlig avlyssning i avvaktan på rättsens beslut.

från dagen för beslutet (27 kap. 21 § andra stycket RB). Tillståndstiden kan förlängas genom nya beslut.

Om det inte längre finns skäl för ett beslut om hemlig avlyssning ska åklagaren eller rätten omedelbart upphäva beslutet (27 kap. 23 § RB).

3. UTREDNINGEN

Nämnden har tagit del av relevanta handlingar i aktuellt tvångsmedelsärende. Vidare har nämnden kontrollerat verkställigheten av de tillståndsbeslut som är föremål för denna granskning. Genom den vid nämnden företagna utredningen har bl.a. följande framkommit.

Den 9 april 2013 begärde och beviljades åklagaren tillstånd till hemlig avlyssning avseende två mobiltelefonnummer. Tillstånden gällde under perioden den 9 april – 8 maj 2013. Den 25 april 2013 kl. 12.00 beslutade åklagaren att upphäva tvångsmedelsbesluten.

Vid kontroll i Polismyndighetens avlyssningssystem har nämnden iakttagit att hemlig avlyssning pågått även den 26 april 2013.

4. NÄMNDENS BEDÖMNING

Nämnden konstaterar att Polismyndigheten under i vart fall 12 timmar utfört hemlig avlyssning av två mobiltelefonnummer trots att erforderligt tillstånd till åtgärderna saknats. Det förefaller således som att det vid Polismyndigheten har förekommit fel som kan utgöra brott. Nämnden anmäler därför förhållandena till Åklagarmyndigheten i enlighet med bestämmelserna i 20 § förordningen (2007:1141) med instruktion för Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

5. BESLUT

Nämnden anmäler förhållandena till Åklagarmyndigheten. Med detta uttalande avslutas ärendet.

Nämnden emotser åklagarens slutliga beslut i förundersökningsfrågan.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Sigurd Heuman

I avgörandet har deltagit: Sigurd Heuman (ordförande), Barbro Thorblad, Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund (enhälligt).

Föredragande: Carl von Feilitzen

Expedition till:

Åklagarmyndigheten, Särskilda åklagarkammaren

Kopia för kännedom till:

Polismyndigheten, Rättsavdelningen, enheten för rättslig styrning och stöd